

VÆRØYPOSTEN - JULEN 2014

Utgiver Værøy kommune

www.varoy.kommune.no

Tlf. 48199927/75420608

Redaktør Erling Skarv Johansen

Mail: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Kto.nr for abonnement(150/året): 4662.70.40849

JULEHILSEN FRA ORDFØRER

Når dere nå leser denne utgaven av Værøyposten er det bare noen få dager igjen av årets 365 dager, og 2014 er snart historie.

Hvis man tar et tilbakeblikk; hva har skjedd av ting som bør nevnes både av negative og positive hendelser, vil jeg som ordfører først og fremst fokusere på det positive. Vi ønsker ikke å legge lokk på det negative, men det kan ofte overskygge det positive som vi vil fremheve.

Det har vært over lang tid vært fokus på mye søppel og skrot på øya vår. Det har vært stort fokus fra kommunen for å få igangsatt en opprydding slik at vår vakre øy kunne vises på en akseptabel måte. Høstens kronprinsbesøk ga oss en gylden anledning til å iverksette tiltak som ga et brukbart resultat. Mitt ønske er at vi alle tar det ansvar det er å holde øya vår ren og leverer vårt søppel på anviste plasser – og dermed slipper slike "skippertak".

Året 2014 kan vel også skrives i historien som det beste værmessig: en lang og varm sommer med mange positive aktiviteter; kan her nevne festivalen i Nordlandshagen, Værøyfestivalen og Værøydagene som samlet en masse folk både fra inn og utland. Fantastisk god reklame for øya som vi må bygge videre på.

En annen positiv utvikling er at folketallet har økt som i et økonomisk perspektiv vil gi merinntekter i kommunen. La oss arbeide for at denne positive trenden fortsetter.

Det foregår en debatt i landet om ny kommunereform der formålet er å minske antall kommuner noe som sikkert er nødvendig. Også Værøy kommune er med i et utredningsarbeid for å utrede konsekvensene av denne reformen.

I 2015 er det igjen kommunevalg og arbeide med kommunelister vil ha et trøkk i begynnelsen av året. Ordfører oppfordrer de av kommunens innbyggere som er engasjert i kommunens ve og vel – stiller seg til disposisjon for å bidra til at Værøy skal utvikle seg videre.

Som i tidligere Julehilsninger – håper jeg at 2015 skal bli et godt år for alle, og at vi kan ha fokus på det som er positivt og at alle jobber aktivt for det.

Med dette vil jeg takke alle mine sambygdinger for godt samarbeide i 2014 og ønske alle store og små:

En fredfull Julehøytid og fredfylt fremgangsrikt GODT NYTTÅR!!!!

Med Hilsen Harald Adolfsen, ordfører

ÅRETS SESONG OG FREMTIDSUTSIKTENE - LOFOTEN VIKING

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet **Arne Mathisen** ved Lofoten Viking om årets sesong og utsiktene fremover. Han sier at årets tørrfiskproduksjon har kvalitetsmessig vært noe dårlig pga. den uvant høy vintertemperatur, noe som har gitt mye **B-og Afrikakvalitet**. Men pga. lite hending av hyse og sei i markedet – har det likevel gått greit å få solgt årets produksjon det gjelder også torskehau-produksjonen. En nedgang i kronekursen har også i stor grad medvirket til at man totalt sett er fornøyd med årets sesong.

Som de fleste på Værøy trolig har lagt merke til – har mange større båter levert **makrell** i sommer og høst på anlegget her ute. Dette har gitt et **rekordstort kvantum på 23 000 tonn** og enkeltfangster på opptil 1000 tonn. Kvaliteten har gjennomgående vært god. Makrell er et globalt produkt og har et stort marked. Derfor er makrell mye lettere å få solgt enn sild.

Når det gjelder **sild** er det ikke så lett å finne nye markeder til erstatning for Ukraina og Russland. I høst har man bare fått utnyttet 60% av anleggets kapasitet – og selv om prisen på mel og olje har steget (bl.a. pga. El-Ninjo-effekten) – har årets produksjon ikke gitt noe overskudd. For 2015 vil sildekvoten bli ytterligere redusert med 1/3 i forhold til årets kvantum – og sammenlignet med toppåret 2009 er kvoten for 2015 på bare 17%! Til tross for **reduserte sildekvoter** neste år – ser Arne relativt lys på fremtiden – ikke minst fordi valutasituasjonen er svært gunstig for landets eksportbedrifter. Nøkkelen til lønnsom drift er likevel som tidligere å kunne utnytte bedriftens kapasitet mest mulig.

Bedriften har nylig vedtatt å kjøpe fabrikk i Måløy for **produksjon av mel og olje**. Man overtar en eksisterende fabrikk hvor man skal installere utstyr for om lag 200 millioner – konsernets største enkeltinvestering noensinne. Den nye fabrikk blir en datterbedrift av Lofoten Viking. Denne bedriften vil stå ferdig i slutten av neste år – og vil sysselsette 20-25 personer. Opprinnelig skulle denne fabrikk bygges på Værøy, men pga. interne stridigheter blant politikerne i Værøy mht. innseilingen og mange forsinkelser – blir den isteden bygget på Måløy.

Ellers tror Arne at Kystverket til slutt selv vil finne det **beste alternativet for ny innseiling** til Værøy, men dessverre vil det trolig ta mange år før planene kan bli realisert. Når det gjelder sysselsettingen for 2015 – så er målet å kunne **opprettholde dagens bemanning**. Lofoten Viking vil også bygge **ny betongkai** til erstatning for nåværende trekai på Langodden – og vil også investere i **to nye innfrysingstunneler** i 2015. Den nye strømkabelen gjør dette mulig.

Arne vil også fremheve det gode **samarbeidet mellom fiskeribedriftene** på Værøy hvor man har flere felles prosjekt som sjøvannsanlegget, fryseriet, isanlegget og også utveksling av råstoff. Dette er trolig ganske unikt hvis man sammenligner med andre fiskerikommuner. Mange fiskeribedrifter her på Værøy har satset på annet enn bare torsk og to måneders drift om vinteren. Produksjon av lutefisk, pelagisk (sild, makrell og lodde), utvannet tørrfisk, hvalkjøtt etc. har sikret tilnærmet **helårig sysselsetting** og er svært viktig hvis skal man holde på en god og stabil arbeidsstokk. Ser vi til våre nabokommuner både i øst og i vest er det aktivitet stort sett bare to måneder i året hos bedriftene, de er nok misunnelig på **VÆRØY** !

JULEGRANTENNINGEN 2014

Bilder og tekst ved Erling Skarv Johansen

Årets julegrantenning gikk som planlagt første søndag i advent i strålende høstvær - i motsetning til fjorårets feiring med kuling og snøkov. Nytt av året var at toget startet fra kirken etter lysmessen. Også i år var det god oppslutning og toget gikk sin vanlige rute til omsorgssenteret hvor det ble sunget julesanger for beboerne der. Ved paviljongen holdt Fellesrådet leder Arild Jenssen juletalet om livets kretsløp og viktigheten av å ta vare på hverandre - før tenningen av juletreet. Maren prest ledet allsangen rundt treet etter at Mannskoret sang julen inn. Nissene dukket opp som planlagt og delte ut gaver til de små. Tilslutt var det salg av kaffe og kaker på Idrettshuset i regi av Husflidslaget. Maren Lockertsen og Petter Fagertun var årets juleutstillere.

FRA BANK TIL MARKENS GRØDE

BILDER OG TEKST VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet avtroppende banksjef Hege Sørli som har gått over til mer jordnære ting. Sammen med nabo Hilde Rønning har hun satset på poteter og eksotiske grønnsaker.

Hvordan er du fornøyd med årets avling?Selvforsynt?

Hilde og jeg er veldig fornøyd - i år også. Tror nok vi skal klare oss til langt utpå våren..Kommer selvsagt an på hvor mye vi finner på å gi bort.

Noen avlingsskader?Største utfordringen for å få bra avling? Nei, vil ikke si det. Noen var litt "ruglete", uvisst av hvilken grunn, men siden vi ikke skal selge til Bama anser det ikke som "skader". Og smaken er fortreffelig. **Hvilke potetsorter har du prøvd ut og hvilken synes å gi best resultat?** I fjor prøvde vi mandel, gulløye og troll. I år holdt vi oss til mandel og gulløye. Begge ser ut til å trives godt på Nordland. **Økologisk dyrkede poteter? Sprøyting?** Ganske så økologisk vil jeg påstå. Litt gjødsel da vi satt - og ingen annen sprøyting enn litt nordlandsvann da det var på det tørreste. **Andre grønnsaker du har prøvd i år - resultat?** I år prøvde vi mye forskjellig - uten å lykkes. Det sies at det var mye "kålflue" i år, og at det kan være grunnen. Vi gjør et nytt forsøk til neste år - og satser på et atskillig bedre resultat (og det skal ikke så mye til). **Planer om utvidelse neste år? Eksport? Selvplukk?** En liten utvidelse vil neppe føre til eksport. Nå er det stadig flere som setter potet, så om det er noe marked for selvplukk er ikke godt å si. Her fikk vi dog noget at tenke på. **Noen plan om å lage egen Prestegårdsakevitt av potetene? Kanskje Prestegårds-chips?** Ingen konkrete planer, men det hadde vært særdeles morsomt og gjort en prøve! **Gode råd til folk som vil prøve å sette potet for første gang?** Vi er nok ingen eksperter, men har hørt på gode råd fra tidligere "potetbønder" - og det er det mange av på Værøy. Det er viktig at jorda ikke er for kompakt. Poteten klarer seg stort sett selv, så befinner det seg noen gjenglemte eksemplarer i kjøleskapet som har begynt å gro - er det bare å stikke de i jorda - og vips så er man i gang.

Et gammel do kan brukes til så mangt!

Værøyposten har også intervjuet 86-årige **John Andreassen** som husker godt at de fleste her ute på øya dyrket sine egne poteter og var **selvforsynt**. Oppe i Marka hadde Leif Jacobsen og Jakob Løkke et stort potetland - og potetene fikk de lagret i den **frostfrie** kjelleren hos Johns familie - og hvor poteten holdt seg godt hele året.

Selv om det ikke var så store avlinger det var snakk om i de dager - brukte man likevel flere dager for å få potethøsten i hus. Det var svært få som hadde maskinelt utstyr til opptaking - det ble helst å bruke **potetgrevet**.

Selv holdt de på med potetdyrking til begynnelsen av 60-tallet, da de aller fleste gikk over til "kjøpe-potet". Som gjødsel brukte man naturlig nok "møkker" fra sauen de første årene - før **kunstgjødsele**n gjorde sitt inntog. Han sier også at det virket som om enkelte potetsorter krevde **spesielt jordsmonn** for å gi god avling.

John sier at han foretrekker **mandelpotet** som etter vask godt kan spises med skallet på. Bør koke bare 15 minutter.

JULEHILSEN FRA RÅDMANNEN

Kjære kollega

I disse dager er det tre år siden min kone og jeg flyttet til Værøy, ingen av oss har angret en dag på at vi valgte nettopp Værøy som vår nye hjemkommune. Dette er tre år som har gått veldig fort, og tre år som har gitt meg muligheten til å bli kjent med nesten 100 flotte medarbeidere og kollegaer.

Alle ansatte jeg har møtt gjør en god jobb, og er stolte av jobben de gjør for innbyggerne på Værøy.

Når vi nå nærmer oss utgangen av dette året er det grunn til å reflektere litt over både de små og de store tingene i livet. Kanskje litt spesielt når man jobber i en sektor som har et så stort omfang av viktige oppgaver som kommunesektoren. I en liten kommune som vår, kommer vi også mye nærmere både de gode øyeblikkene og de vanskelige sakene enn tilfellet ville vært dersom vi bodde og arbeidet i en stor kommune.

Noen trenger våre hoder og hender hver eneste dag. Ja, gjennom samtlige av døgnets 24 timer hver dag gjennom hele året. I tillegg skal vi også bidra til å utvikle lokalsamfunnet vårt i positiv retning. Hver og en av dere bidrar hver eneste dag til at det lille lokalsamfunnet vårt utvikler seg i positiv retning.

De betydningsfulle og meningsfylte jobbene finnes i kommunesektoren. Vi leverer tjenester til våre innbyggere knyttet til oppvekst, helse og velferd i alle faser av livet. Som rådmann, vet jeg at dere hver eneste dag gjennom hele året gjør viktig arbeid som har stor betydning for mange av de som bor i kommunen vår. Hver og en av dere som leser dette bidrar gjennom arbeidet deres på en eller annen måte med innsats som gjør at dere betyr noe, for noen. Når man betyr noe for andre, så betyr man også noe for seg selv. Dette er en egenverdi vi kanskje ikke tenker så mye på når vi står midt inne i en krevende jobbhverdag. Selvfølgelig vet jeg at dette kan lyde som en festtale, men jeg synes likevel det er viktig å understreke betydningen av det den enkelte ansatte i Værøy kommune bidrar med i hverdagen for mange når vi nå går inn i julehøytiden. Som leder vet jeg hvor heldig jeg er, og jeg er stolt av å ha så mange dyktige medarbeidere som mine kollegaer.

Kommunestyret skal i disse dager vedta budsjettet for 2015, og i likhet med en god del andre kommuner inneholder også vårt budsjett innsparings- og effektiviseringstiltak som vil være krevende for de av dere som involveres. Jeg har vært ansatt i kommunal sektor i 35 år, i like mange år har jeg vært direkte eller indirekte berørt av mål om innsparing og effektivisering når budsjettet for et nytt år skulle utarbeides. Når jeg tenker tilbake på alle disse årene med effektiviseringer og innsparinger ser jeg egentlig ikke noe som mangler i det totale bildet. Selvfølgelig har det vært tunge stunder innimellom, men stort sett har jeg erfart at når vi sparer fjerner vi som oftest oppgaver som er unødvendige, når vi effektiviserer bruker vi vår kunnskap til å gjøre ting for at våre arbeidsoppgaver blir enklere og bedre, og når vi får nye oppgaver gir det oss utfordringer som gjør det mulig å utvikle oss både faglig og som individer. Denne utviklingen er med på å styrke oss som individer, og setter oss bedre i stand til løse oppgavene våre til beste for oss selv, våre innbyggere og lokalsamfunnet som helhet.

Også i fremtiden vil vi måtte gjennomgå prosesser som kan oppleves tung og vanskelig for å tilpasse oss de økonomiske rammene som stiles til disposisjon for oss gjennom statsbudsjettet. De årene jeg har vært ansatt i Værøy kommune har jeg opplevd stor vilje fra både ansatte og politikere til å gjennomføre nødvendige endringer og fatte nødvendige vedtak for å oppnå ønsket utvikling. Alle er sikkert enig med meg når jeg sier at utviklingen gjerne kunne gått fortene. Men ett skritt i riktig retning får oss stadig nærmere målene vi ønsker å nå.

Både som ansatte og som innbyggere er vi flinke til å fortelle både oss selv og andre hvordan ting «skulle ha vært» eller hva vi «skulle ha hatt». Kanskje ville både «jeg selv» og andre fått det bedre dersom vi i fortsettelsen også hadde tenkt «hva kan jeg bidra med for å oppnå akkurat dette?».

Jeg har tidligere sagt at «vi er en liten kommune», men vi er ingen «liten bedrift». Det er sant på den måten at vi tilhører en av de minste kommunene i landet, men kommunen som organisasjon er samtidig en av de største bedriftene i vår kommune. Vi har i dag ca. 78 årsverk fordelt på ca. 97 ansatte, og har en «omsetning» på drøyt 80 mill. kroner inkludert de såkalte selvkostområdene.

Etter 3 år i tjeneste for Værøy kommune er jeg stolt av å lede denne «bedriften», slik den fremstår i dag. Til tross stramme økonomiske rammer og belastende arbeid har vi greid å opprettholde et godt samarbeidsklima oss ansatte i mellom. Dette er ingen selvfølge, og vi må slå ring om nettopp samarbeidsklimaet, og arbeide videre med de gode sidene av vår organisasjonskultur, samtidig som vi må arbeide for å videreutvikle de delene av organisasjonskulturen som ikke fungerer fullt så bra. Vi har alle et selvstendig ansvar for at samarbeidsklima og arbeidsmiljø fortsatt skal være godt. Hvordan jeg skal ha det på jobb starter først og fremst med meg selv. All verdens vedtak og penger alene skaper ikke et godt arbeidsmiljø eller et godt bomiljø.

Som ansatt i Værøy kommune er du ikke bare en som yter tjenester innenfor ditt område, ditt bidrag er også et viktig bidrag til å utvikle tjenestene vi utfører og en kommune for fremtiden. Ingen gjør en ubetydelig jobb, vi har alle vår plass i en verdikjede som fører frem til en tjeneste. Vi har alle opplevd at en av våre kollegaer har blitt borte fra jobb i kortere eller lengre tid, og vi har alle opplevd at fraværet av denne personen har ført til at vi selv har gjort en dårligere jobb enn tilfellet ville vært om vår kollega hadde vært på plass.

Avslutningsvis vil jeg takke for din innsats og det gode samarbeidet vi har hatt gjennom året som har gått. Jeg håper på et fortsatt godt samarbeid, og at du også i 2015 vil gjøre ditt beste for at Værøy fortsatt skal være et godt lokalsamfunn å bo i.

Jeg vil med dette ønske deg og din familie en riktig god jul og et godt nytt år. Jeg håper du sammen med meg sender en spesiell tanke til de av våre kollegaer som må være på jobb for våre innbyggere i jule- og nyttårshelgen.

Værøy er et lite lokalsamfunn hvor vi som ansatte og som innbyggere kommer tett på hverandre. Denne nærheten gjør at vi har mange hatter i hverdagen, vi er ansatt, vi er kollega, vi er innbygger, vi er tjenestemottaker, vi er pårørende, vi er venner

Da jeg begynte å skrive på denne jule- og nyttårshilsen skulle det være en hilsen til alle de jeg er så heldig å få være leder for, og som er mine gode kollegaer. Når jeg leser det jeg har skrevet ser jeg at denne hilsen også er en hilsen til alle jeg bor og lever sammen med i dette flotte lokalsamfunnet.

Med de beste ønsker om en god og fredelig julefeiring og et godt nyttår til alle som bor og arbeider på Værøy.

Frank Rådmann

LOVE, PEACE & NATUR - MIDNIGHT SUN FESTIVAL

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Ingen på Værøy har vel unngått å legge merke til at det ble arrangert Technofestival på Nordland i sommer. På forhånd var det nok mange som var skeptisk når de hørte ordet "techno" og så for seg en flokk narkovrak som sjanglet rundt i evig rus til høy "bongo-bongo" musikk som bare bestod av lyder som best kunne sammenlignes med støy fra en nedslitt vinkelsliper. Desto større ble nok overraskelsen for de mange Værøyværinger som besøkte festivalen og nok måtte revurdere sin oppfatning. Arrangørene hadde lagt ned en formidabel innsats på forhånd og med profesjonelt mannskap samt 200 frivillige gikk festivalen helt etter planen. Fokuset på festivalen var å kombinere nyskapende former for elektronisk musikk med vakker natur og skape en helhetlig festivalopplevelse som i tillegg til musikk og natur også ville inkludere kunstgallerier, workshops, dekorasjoner og teaterforestillinger. Det fantastiske været - vindstille og sol nesten hele festivaluken - var med å bidra til en fantastisk stemning. Personlig har jeg aldri sett så mange smilende, farverike og fornøyde folk på øya.

Værøposten har intervjuet daglig leder i Arctic Light Lars Blikstad Galaen om erfaringene fra festivalen. **Hvordan er dere fornøyd med festivalen?** Vi er strålende fornøyd med festivalen. Tilbakemeldingen fra alle våre gjester har vært utelukkende positiv, og vi klarte å gjennomføre arrangementet uten større problemer. Mange av dem som gir oss tilbakemeldinger på Facebook skriver at Midnight Sun er den beste festivalen de noen gang har vært på, så da må man vel si seg fornøyd.

Gikk det meste som planlagt? I all hovedsak gikk alt etter skjema. Vi måtte gjøre noen forandringer på det musikalske programmet i siste sekund, men ellers gikk alt som planlagt. Nå skal det vel kanskje sies at dette er første gangen vi lager en stor festival, så det er jo klart at man får seg noen overraskelser etterhvert.

Største utfordringene/problemene? De to største utfordringene med å lage festival på Værøy er helt klart logistikk og økonomi. Det store flertallet av våre artister var fra utlandet, noe som betydde at de måtte flys inn til Bodø for deretter å ta ferje ut til Værøy. Bare det å kjøpe inn flybillettene har vært en fulltidsjobb! Når det gjelder økonomien ligger litt av utfordringen i å produsere en festival i verdens dyreste land, samtidig som man ønsker et internasjonalt publikum.

Hvor mange billetter ble solgt? Tilfredstillende økonomisk resultat? Vi solgte 1000 billetter, i tillegg til at vi hadde 150 artister og 200 frivillige. Desverre var ikke dette nok til å gå i null, og vi endte opp med å gå en halv million i minus. Med tanke på hva vi har fått til synes vi ikke det er så mye. De fleste festivaler går i minus første året uansett, så vi ser på dette som en investering for fremtiden. **Hvor mange nasjoner var representert på festivalen?** Det har vi ikke komplett oversikt over ennå, men jeg vil tippe ca 30 nasjoner fra samtlige kontinenter (bortsett fra Antarktis!) **Stemningen på festivalen?** Stemningen var fantastisk gjennom hele festivalen. Mange fortalte at de hadde drømt om å reise så langt nord hele livet, så da må jo stemningen bli bra! **Respons fra artister, besøkende og fastboende?** Mange av artistene jeg snakket med sa at Nordlandshagen var det vakreste stedet de noen gang hadde spilt! Responsen var mer eller mindre utelukkende positiv, og vi syntes det var spesielt morsomt at også de fastboende likte festivalen.

Morsomme/spesielle episoder? En av dagene kom eldresenteret på besøk med maxitaxi og fikk en liten onvisning på festivalen! Det syntes vi var kjempehyggelig. Så møtte jeg på en utlending som hadde sett en hval mens han kikket utover havet. For oss som ikke bor i nord er jo det ganske spesielt og eksotisk. **Kommer tilbake? Samme konsept neste gang? Nye ideer?** Nå kommer vi først og fremst til å bruke høsten til å ordne opp i den økonomiske situasjonen og evaluere årets arrangement. Men når det har sagt får vi jo mange forespørsler om vi kommer til å gjøre det igjen, så mulighetene er absolutt tilstede. Ingeting er avklart ennå, men vi ser for oss et **nytt arrangement i 2016!**

"LØSE FUGLER" PÅ VÆRØY tekst/foto Simon Rix

Redigert av Erling Skarv Johansen

For fjerde høsten på rad ble Værøy besøkt av en gjeng fuglekikkere. Denne gangen var det hele 11 av de grønne kledde som var innom øya inkludert en engelskmann som hadde reist helt fra London etter å ha lest om de sjeldne fugler som kan dukke opp på Værøy i september.

Denne høsten var ikke vindene helt riktig for å føre sibirsk fugler til Værøy så det ble ingen store sjeldenheter i 2014 (men vi kan trøste oss med at det var ikke særlig bedre på Røst heller...).

Men til tross for lite fugler i år var det alltid en forventning at den neste fuglen skulle være den store og dette er årsaken at vi gikk og gikk og kikket i hagene og busker fra dawn to dusk.

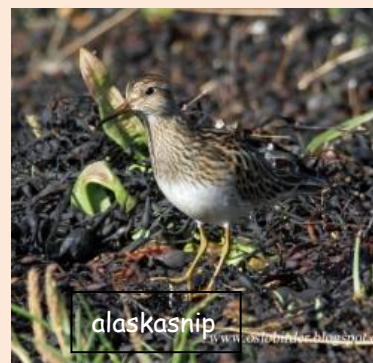
Noen fine fugler opplevelse ble det selvfølgelig og en sitronerle som fant seg til gode i hagene ved COOP butikken var bare den andre gangen denne arten som hekker i Russland har blitt sett på Værøy. Sitronerle er ganske lik en vanlig linerle og det var en litt overasket beboer som kunne ikke forstå hvorfor en linerle in hans hage var så spennende!

kvartbekkasin

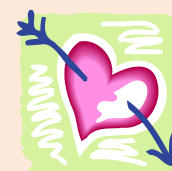
sitronerle

alaskasnip

Vanligvis trenger man et stort objektiv for å ta gode fuglebilder men av og til kommer man så nær at en vanlig 50mm passer helt fint. Kvartbekkasinen er kjent for å stole på kamuflasjen sin og bare fly opp rett før den blir trukket på. Klare du å se fuglen?

En fugl som vi ikke så i år var skjære. Hva har hendt med Sjør?? Evt. teorier kan sendes redaksjonen.

GUNNLAUG MED BREIVIKA I HJERTET

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet en av de mange "trekkfuglene" som kommer til Værøy hvert år for å gjense gamle tomter og lade batteriene. Denne gangen den sprudlende og engasjerte Gunnlag Amlie som i noen år har holdt på med restaureringen av det som trolig er øyas eldste hus - den såkalte "lensmannsgården" i Breivika.

Din tilknytning til Breivik? Kort om din bakgrunn i forhold til Værøy.

Jeg kom hit første gang rundt 2000, med min daværende mann Øystein Nilsen. Han hadde kjøpt den gamle lensmannsboligen i Breivika i 1992, av slektninger. Øystein har nær tilknytning til stedet, hans mor Lilly har vokst opp her og hans tante Esther og onkel Ole bodde her hele sitt liv. Nå eier Øystein og jeg boligen sammen.

Hvor ofte er du her? Alt for sjelden! Mor og jeg pleier å ta en tur i mai, det har vi gjort i flere år nå. Da er jeg i "snekkerbua", mens hun gir meg mat, slik hun har gjort i over 50 år, særlig aktiv var hun i periodens begynnelse. Hun er over 80 nå, men sprek og diplomatisk og en stor "fan" av Hege på Prestegården og hennes hus- og matstell.

Så blir det jo alltid et lengre opphold rundt juli måned, slik som i år. Før avreisen nå i juli hadde jeg imidlertid store problemer med å innse og akseptere eksistensen av helikopterbilletten tilbake til Bodø. Naturen er alltid vakker i Breivika, men med et slikt julivær ble den så forførende at den ble vanskelig å forlate. Jeg tok et siste bad, og dro hjem. Men jo da, jeg har vært på Værøy både i april og oktober, jeg!

Kunne du tenke deg å bo i Breivika hele året?

I så fall; Ingen må tro at jeg, etter en eventuell vinterstorm, ville blitt overrasket og sjokkert over været. På Værøy har jeg stadig vekk hørt snakk om "hain" om været. "Hains" historier, "hains" herjinger, nådeløs kan han være, det vet jeg, jeg har selv hørt hans leven, han kan forstyrre min innsovning med sitt bulder og brak, nærgående kan han også være, jeg har følt ham på kroppen, kaldt og stri er han.

Allikevel; Svaret på ditt spørsmål er at JA, det kunne jeg tenkt meg. Men spørsmålet ditt er uten betingelser. For enhver Værøybeboer kjenner nødvendigheten av et godt isolert hjem, tilstrekkelig mange ovner og andre mer eller mindre moderne bekvemmeligheter som for eksempel innlagt vann. (Det siste er muligens ikke nødvendig). La meg drømme litt videre, drømming er gratis, jeg drømmer i vei. Men når det er sagt: Min Værøyferie har aldri vært noen hudpleieferie der jeg ligger på en flatseng og drømmer! Det er turer, lesing, og bading, men altså; Her jobbes det! Min snekkerkompetanse er ingenting å skryte av i snekkernes selskap, men jeg holder nå på, syns det er morsomt fordi resultatene er synlige og konkrete. Foreløpig er boligen en ypperlig skrivestue. Så gjenstår detaljer som jobb, inntekt ... for å kunne bo her ute.

Hva har den viktigste motivasjonen vært for å bevare det som trolig er øyas eldste hus?

Å, det er et så fint hus! Det er gammelt, originalt og artig, ligger i fantastiske omgivelser og har en lang og tidvis dramatisk historie bak seg. Det er sånn sett et historisk "dokument". Men det er først og fremst fordi det er så godt å være der, å sovne inn om kvelden i loftsetasjen, da kan jeg ligge klint inn til vinduene, som ligger på gulvnivå, jeg ser på sjøen, fargene, lyset og bevegelsene, en and og ungene svømmer forbi, det kan være varsomt, stille, vakkert, men også spektakulært og dramatisk. Uansett, det gir en inderlig ro å være der.

Opplevelsene i Breivika er knyttet til huset og huset må tas vare på, det er jo også en nødvendighet, for hvis ingen gjør noe, kan det jo ramle sammen! Og etter hvert blir kanskje en av de viktigste motivasjonene næret av de reparasjonene som allerede er gjort, at jeg syns det blir så fint, forskjellen før - etter er så stor, den er tydelig, vakker og harmonerer med det som var der fra før. (Nå syns vel leserne at jeg skryter, men du spør jo...)

Hva er den viktigste restaureringsjobben som nå gjenstår?

Taket og ytre panel og opprusting av det elektriske anlegget. For øvrig er det et hus med mye frisk luft. "Mine gjester; det er hull i gulvet og sprekker her og der, men sov godt!."

Noen planer for videre rehabilitering?

Ja!!! Kan noen gjøre en tilstandsvurdering av taket? Jeg venter. Anyone out there?! Ta kontakt med meg!

Hva er den største utfordringen når det gjelder restaureringsarbeid?

Det er jo ikke så mange reparasjoner som er blitt gjort hittil, men det som er blitt gjort, har vært tidkrevende. Ja, det er utfordringer med å reparere gamle hus. Lensmannsboligen i Breivika står på Nordland fylkeskommunes liste over såkalte "bevaringsverdige kulturobjekter", i likhet med flere andre slike "objekter" på Værøy. (Lista ligger på nettet.)

For å illustrere; det hadde vært en enkelt sak for meg å smelle inn H - vinduer i den gamle lensmannsboligen. Men det ville ha ødelagt huset. Andre ting kunne relativt enkelt blitt fikset ved å rive og sette inn løsninger som ville gjort at huset ville stått i noen år til, og for så vidt hadde det blitt reparert. Men umiddelbart kjappe og billige løsninger er nødvendigvis heller ikke økonomisk lønnsomme, verken på kort eller lang sikt. Å reparere gamle hus er en langsom ting. Langsamt i vår tid, med våre forventninger om at alt skal gå raskt. Her vil jeg heller være treg. Men bli fornøyd.

De reparasjonene jeg hittil har gjort, har vært mulige fordi jeg har fått innvilget søknader om tilskudd fra Kulturminnefondet og UNI - stiftelsen. Uten denne støtten ville jeg aldri verken hatt mot eller mulighet til å gjøre noe som helst. De økonomiske tilskuddene gis til kun til reparasjon av de bygningstekniske løsninger som allerede finnes i objektet, i mitt tilfelle et hus. Og det viser seg jo at våre forfedres løsninger slett ikke er så avleggs som vi kanskje tror, jamfør dagens. Det er mulig å kombinere vår tids krav til energi-økonomisering med de "gammeldagse" løsningene.

Det sies at gamle hus "puster", dette på grunn av materialene og bygningskonstruksjonen, mens nye hus er tette. Det siste er vel og bra, de skal være tette. Men det er nettopp det å *blande* de to hustypene som har vist seg å føre til problemer. Som oftest vil det si mugg, råte, sprekker i mur, dugg, eller et inntog av små, uønskede representanter fra vår fauna. Og det kan fort bli et "verken fugl eller fisk - hus".

Hva gjør Breivik til et helt spesielt sted?

Jeg ser, jeg ser... På bukta, sjøen, sanda, fjellene, lyset, de stadig vekslende fargene på sjøen. Og så har jeg så trivelige sommerhusnaboer!

Fortell litt om din interesse for litteratur og skrivning. Har du fått noe publisert tidligere?

Jeg har skrevet ganske mye i det siste. Det har gått i rykk og napp. Men nei, jeg aldri publisert noe. Men de siste trekkene her er hemmelige...

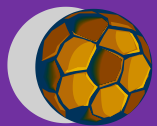

Får du mye inspirasjon av å være her ute?

Ja, ja, ja, det er noe mystisk som skjer! Bare det å låse opp døra er nok! Roen, stillheten, stemningen. Huset virker fantasieggende!

Værøyposten synes det er flott at dette spesielle huset blir restaurert og tatt vare på. Det representerer en viktig del av vår kulturhistorie. Vi vil i neste utgave av avisa bringe Gunnlaug Amlies fortelling "Uti det vilde havet" inspirert av hennens opphold i Breivika.

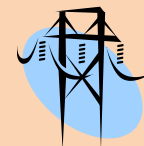
FOTBALLTUR TIL REINE Tekst og foto ved Ingrid Olsen

Rediaert av Erlina Skarv Johansen

Guttene i 7-8 klasse og Guttene/Jente fra 14-16 år var på fotballtur på Reine 14-16 november. Det var en koselig tur og lagene gjorde en fantastisk jobb! Gutter 7-8 klasse spilte første kampen sin uavgjort mot Reine stillingen ble 2-2. Den andre kampen tapte de 3-1. Flakstad hadde noen eldre spillere så vi sier oss fornøyd med resultatet. Det ble jo god trening for gutta.

De eldste guttene og Katrina spilte tre kamper, den første mot Reine gutter 14 der de tapte 5-4. Den andre kampen Vant Værøy mot Reine 16, de vant 5-4. Den siste kampen var mot Flakstad der de tapte 5-0. Her var det også eldre spillere på 18 år, men de fikk seg god trening iallefall. Etter kampene spiste alle på Maren Anna der vi fikk servert Pizza og Burgere med chips. Etter vi hadde spist var det noen snille gutter som åpnet en ungdomsklubb der vi hadde det veldig gøy med Sing Star, ping pong og biljard.

"POWER TO THE PEOPLE" - STRØMNYTT

BILDER OG TEKST VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet prosjektansvarlig Trond Danielsen ved Lofotkraft om erfaringene så langt med utbyggingen og slutføringen av det omfattende prosjektet med legging av ny kabel(strøm+fiber), "jordfesting" av høy- og lavspenn og slutføring/oppriyding.

Danielsen sier at man er godt fornøyd med hvordan arbeidene er utført. Det har vært få innkjøringsproblemer - og største utfordringen har vært å opprettholde stabil strømforsyning i forbindelse med omkoblinger fra gammelt til nytt nett. Han sier vi har fått en strømforsyning bygd for fremtiden og med 4 ganger så stor kapasitet sammenlignet med dagens forbruk. Også fibernettet har både mulighet for høyere hastighet og større trafikk. I tillegg til større kapasitet får man betydelig større stabilitet på nettet, noe som er viktig - ikke minst for næringslivet. Den gamle sjøkabelen blir dessuten liggende som en reserve.

Når det gjelder det økonomiske - har man hatt kun små overskridelser - hovedsakelig pga. dårlige masser i forbindelse med utbedringer etter graving. Han regner ikke med noen større økninger av nettleien - selv om Lofotkraft har investert nærmere 500 millioner i sitt område de senere år.

Mht. slutføringen har man allerede påbegynt riving av luftspenn - stort sett med mannskap fra Tromskraft. Man regner med å ha tatt ned alt luftspenn før årsskiftet - slik at det må påregnes stor aktivitet i tiden fremover. Når det gjelder oppriyding generelt - er man ikke helt ferdig ennå. Her vil det bli krevd dokumentasjon og en gjennomgang slik at alle berørte skal bli fornøyd. Det gjenstår også noe asfaltering som skal utføres før jul.

Avslutningsvis vil Danielsen benytte anledningen til å takke lokalbefolkningen for stor velvilje og forståelse for de ulemper som arbeidene har medført underveis.

Fra leggingen av den første kabel i 1962

En 25,8 kilometer lang sjøkabel ble lagt fra Å på Moskenesøya til Værøy i juli 1961. Kabelen tålte 20 kV, veide 385 tonn og var på det tidspunktet verdens lengste. Den ble lagt fra to kveiler, 14,8 kilometer fra Å under Moskstraumen til Mosken, og 11 kilometer fra Mosken til Nordland på Værøy. Kabelen ble satt i drift 17. januar 1962. Mange brudd i årene fremover.

I 1985 la Lofotkraft en ny kabel mellom Å og Værøy havn. Den nye kabelen ble lagt i en bedre og sikrere trasé enn den gamle, den var 32 kilometer lang (da Norges lengste) og veide 850 tonn.

På 2000-tallet ble det også et problem at kabelen til Værøy og Røst hadde for liten kapasitet, slik at det ikke var mulig å forsyne nye bedrifter og hus på de to øyene med strøm. En ny 33 kilometer lang kabel mellom Værøy og Røst ble lagt sommeren 2009, og høsten 2011 ble det lagt en ny kabel mellom Værøy og Mølnerodden i Flakstad. Den nye kabelen til Moskenesøya var 50 kilometer lang, igjen den lengste i Norge.

MOLTEBÆRPLUKKING PÅ WILHELMSTIND

Tekst Ola Torstensen Bilder:Ola,Erling m.fl. Redigert av Erling Skarv Johansen

På Wilhelmsstinden 1968; Hartvig, Ola, Marius og Gerd

Ola Torstensen forteller: "**Wilhelmstinden** er nok mer kjent for de som bor på Nordland eller de som bor på sørsiden av Værøy. Wilhelmstinden, eller Vellemtinden som vi gjerne uttaler det, er det høyeste fjellet i Mosken med sine 385 meter over havet. For de fleste er vel Mosken kjent for stedet der mange av sauene til nordlendingene oppholdt seg om sommeren. Sauene ble fraktet dit om våren, samlet og klippet ulla av om sommeren, og hentet tilbake til Værøy om høsten. Mosken er også en fin plass å dra til på fine sommer-dager, både Sør Sanden, Avløysa og Hanslisanden. En mer eller mindre godt bevart hemmelighet er at på Wilhelms-tinden kan man også finne molter.

Som unger hørte vi de voksne fortalte dette flere ganger. I den tiden var vi ofte på dagsturer til Mosken, med kaffe, brus og noen ganger middag. En gang var far, Gerd og jeg på søndagstur til Mosken sammen med Kjell og Marion. Siden det ikke var andre med på denne turen så var nok hovedmålet å komme seg opp til toppen for å se etter molter. Og det var ikke snakk om at noen ikke skulle til topps. Også kvinner og barn. Jeg var 12 år og Gerd 14 år. Marion og Gerd de eneste kvinner jeg vet som har vært på denne toppen. Tidspunktet må ha vært i slutten av juli, for ellers ville ikke molta ha vært moden.

Mens sjarken lå fortøyd ved Sør Sanden tok vi fatt på turen oppover mot fjellet. Den første del av turen er ganske grei å gå. Når vi kom i enden av lia som er eneste vei opp til toppen, måtte vi klatre opp en ganske bratt bergskråning/flog. Både far, og spesielt Kjell var vant å gå i fjell så Kjell gikk først opp denne skråningen (nesten loddrett) med et tau som far sikret på oss andre.

Og så klatret vi opp med god sikring fra Kjell til vi kom ovenfor dette floget. Veien videre mot toppen av Wilhelmstinden er kanskje ikke så bratt, men ganske luftig på begge sider. Men jeg kan ikke huske at vi var engstelig for å gå der, selv om de voksne nok holdt et godt øye med oss til vi kom til toppen.

På vei mot toppen og på toppen der det er ei lita slette kan man i gode år finne litt molter. Når jeg ser på bildene fra denne turen så er det tydelig at dette året var et særdeles godt år. Fra toppen av Wilhelmstinden har du flott utsikt mot Værøy, Moskenesstraumen og Lofoten. Men det er stupbratt på alle kanter, så det gjelder å være forsiktig. Veien ned gikk på samme måte, der Kjell satt ovenfor bergfloget og firte oss andre ned i tauet de hadde med.

I voksen alder har jeg vært et par ganger på Wilhelmstinden. Lite molter har jeg funnet, og det er en ganske strabasios og farefull tur. Jeg har mange ganger tenkt på hvorfor de voksne tok oss med på en slik tur. Spesielt floget midtveis er ingen enkel affære å passere, selv for de som er godt vant i høyden. Hvis noe slikt hadde blitt gjort i dag ville man nok kalt det for «tullmannsfæra». Men jeg tror at folk på den tiden var så vant å gå i fjell, både i forbindelse med slåttonn og sauesanking at de ikke reflekterte særlig over det. Og jeg kan heller ikke huske at jeg følte det var noe farlig vi gjorde da".

ET LIV MED LUNDEHUND - del 3

Intervju av Roar Torsteinsen fra Nordland

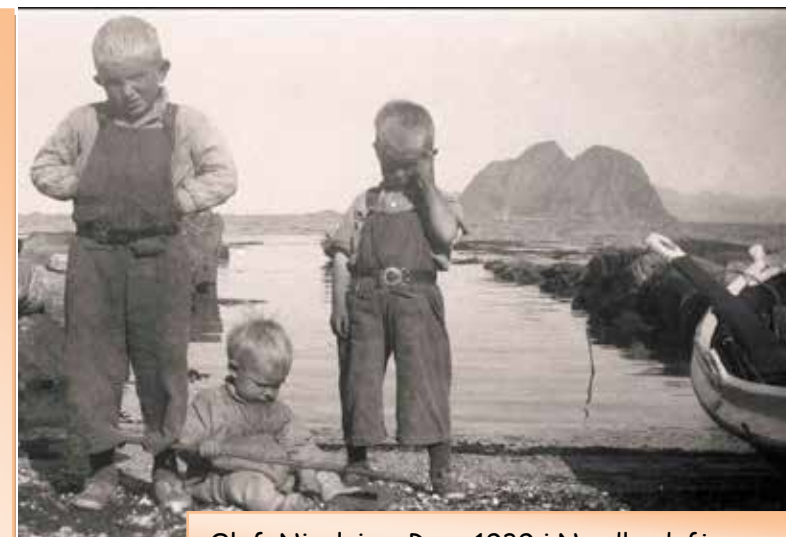
Redigert av Erling Skarv Johansen

Bilder Roar Torsteinsen, Erling Skarv Johansen m.fl.

Barndomsminner? Roar forteller: "Det er jo så mye en kan mimre om som gir gode minner. Når vi møtes er det mange episoder fra ungdomstiden som gir en god latter. Samholdet blant ungdom opplevdes som meget godt. For å nevne en enkelt ting som gav både utfordring og samhold både blant ungdom og eldre var bygging av forsamlingshus på Nordland. For å samle inn penger ble det laget revyer og fester. Det mest minnerike var vel St.Hansfestene på Ørntua. Folk fra hele øya møtte opp til fest med rømmegrøt og dans med litt attåt.

Da kapitalen ble tilfredstillende - ble det kjøpt inn en "tyskerbrakke" fra Bodø. Den ble revet og fraktet til Værøy. Dette var et formidabelt arbeid hvor mange stilte opp til lange arbeidsdager. Det var utrolig mye moro på den turen. Ennå i dag så blir det snakket om mange episoder fra det arbeidet. Gjenoppbyggingen ble også stort sett utført på dugnad. Min far Fredrik og Magnus på Grindgården jobbet nærmest fast på bygget. Lundehunden vår Lord var fast medhjelper og ble hedret på innvielsesfesten. Nå er huset revet - men har vært til stor glede med revyfeater og ungdomslagsarbeid i mange år.

Oluf, Nicolai og Roar 1939 i Nordlandsfjæra

Hannhunden Nupen på Måstadvfjellet 1966

Maahornets Ura i lundeura

Jeg var vel over middels interessert i natur -og friluftsliv. Dette gjorde at jeg var på mange fine turer på Måstadvfjellet, i Mosken og på holmene rundt. De erfaringene dette gav meg kom til god nytte for mitt arbeid i Bærumsskolen. Jeg bygde opp valgfaggrupper i friluftsliv og foto. Senere bygde jeg opp en skole ved sjøen hvor alle elevene i Bærumsskolen fikk opplæring i bruk av båt, friluftsliv og miljø. Jeg hadde tre ganger valgfaggrupper med på tur til Værøy. Vi hadde med lundehund og overnattet i telt både i Måstad og i Lundeura. Elevene fotograferte og lagde lysbildeserier som de viste frem for medelever og foreldre.

Fra det første lundehundtreffet i 1993 på Værøy

Deltakerne på tur til Måstad

Roar forteller om det første lundehundtreffet på Værøy:
Tanken om klubbetur var gammel, men virket vanskelig å realisere. Oppfordringene til meg om tur dukket stadig opp. I 1993 sa jeg meg villig til å prøve å få til et treff dersom jeg kunne få med Svein Schønheyder på laget. Etter kontakt med Værøy kommune ble også Dag Sørli med på arrangementet og gjorde en stor jobb for oss. Vi hadde håp om 30 deltakere, men hele 80 deltakere møtte opp. Vi fikk laget campingplass på flyplassen. Været var fint under hele treffet. Det ble guiding og Værøyhistorie med Dag. Det var en stor fordel å ha med kommunens folk med på laget. Selv var jeg guide på tur til Måstad og en vellykket tur til Lundeura. Underveis ble det foreslått nytt treff om neste 4 år - noe det var kjempestemning for. Og siden har det stort sett vært treff på Værøy hvert 4.år(akkurat som OLI!).

Hvordan kan vi bidra til å ta vare på historien om lundehunden? Lundehunden har gjort Værøy kjent over store områder av verden. Værøy kommune burde derfor bygge opp et historisk arkiv om lundehunden. Her burde finnes både filmer, bøker og annet materiale. Lundehundklubben sitter på mye materiale som kan integreres i en slik sammenheng. En opplysningstavle om lundehundens plass i Værøys historie er også en mulighet. *Hva tror du om fremtiden til lundehunden?* Jeg har jo vært med siden det var bare en liten kjerne som hadde tro på at det kunne gå an å berge rasen uten å blande inn arvemateriale fra andre hunder. Noen vitenskapsfolk var også med og gav oss tro på at det kunne gå. Nå synes jeg det ser ganske lyst ut. Nå er det jo mange hundretalls hunder flere enn den gangen vi begynte redningsarbeidet. I tillegg er det mange flinke folk som både er hundinteressert og interessert i å berge lundehunden som den historiske kulturskatt den er. Lundehunden er en levende kulturhistorie som vi må ta vare på.

Ferietur med 3 hunder fra eget oppdrett

Dag Sørli

Anne-Lise og Roar på treffet i 2009

Herleif Røstaård

Lundehund tilhørende Renathe Johnsen

Maahornets Lundi 2 og Maahornets Ura

Hva synes du om at det ikke lenger er lundehunder på Værøy?

Det er ganske merkelig å registrere at det ikke lenger er lundehunder på Værøy. Jeg vet at det er mange på øya som ikke aner hvilken skatt av en hund vi har. Jeg har utallige ganger blitt spurt om hvorfor våre egne hunder bjeffer så lite og hvorfor de er så velordnet og disiplinerte når vi har lundehundtreff. Det fins nok en misoppfatning at lundehunden er en hund som bare står og bjeffer. Dette er imidlertid helt galt og et utslag av dårlig hundehold. Værøy trenger noen som har kunnskaper om hundehold for å unngå slike utslag.(Redaksjon anm.: Etter at dette intervjuet ble gjort - har Værøy fått 2 lundehunder/se bilde over).

Utenfor feriehuset på Nordland

Selvfanger kveite

I Nordlandsfjæra sommeren 2012

Hvor ofte er du tilbake på Værøy? Det blir vanligvis en eller to ganger i året. Værøy har vært et fast møtested for familien i alle år. På det viset har neste generasjon møttes på Værøy helt fra de var småunger til de er blitt voksne. Dette har gitt et meget godt samhold i familien. Naturopplevelsene på Nordland er et godt bindemiddel mellom generasjonene - og skaper en tilhørighet til øya og dets historie.

Hva synes du om utviklingen her ute de senere år? Det er jo mye som imponerer meg på Værøy. Både næringslivets vekst og bedre kommunikasjoner. Jeg stiller meg imidlertid tvilende til hvor godt den sårbare naturen er blitt tatt vare på. Nordlandsmarka som er det fineste og letteste tilgjengelige stykke natur skjemmes ved at det kjøres bil utenfor veien og lager stygge spor nærmest overalt. Gamle og til dels nedfelte kraftledninger med stolper går gjennom hele området. Likeledes er oppryddingen rundt flyplassen en skam. Gamle gjerder, skitt og møkk ødelegger for trivsel og stenger for allmennheten. Det er også foretatt byggearbeider som har satt mange stygge sår i naturen - og som har privatisert et stort område. Med tanke på turister og fastboende burde både stien til Måstad og fra Skipshalsen opp Håndskaret utbedres.

Kunne du tenke deg å flytte tilbake hit? Å flytte tilbake til Værøy er nok dessverre et tilbakelagt stadie pga. familie og andre hensyn. Men jeg er fortsatt sterkt knyttet til øya og dets historie og natur - og ser og verdsetter de verdier som Værøy representerer. Godfølelsen for øya sitter godt forankret i kroppen.

Værøyposten vil herved benytte anledningen til å takke Roar og Anne-Lise Torsteinsen for engasjementet og arbeidet for å redde lundehunden og gi den sin velfortjente plass i historien.

FOTOMINNER AV BASLAUG EIKSETH

Redigert av Erling Skarv Johansen

Værøyposten har fått låne gamle dias fra Kai Arne Eikseth som jeg har scannet og reparert. Det er bilder som Baslaug Eikseth har tatt fra 1960-tallet. Som kjent var hun en ivrig fotograf og tok mange bilder for Nordlandsposten. Jeg har kontaktet Gunnar Eriksen fra Breivika som har kommentert noen av bildene.

Sildesnurpere på 1960-tallet da storsilda kom til Vestfjorden

Conrad Mathisen fiskebruk(venstre) og Håkon Mathisen rorbuer(høyre)

Fra venstre: Amandus Hansen brygge - Oluf Berntsen(rorbu) -CM Christensen -Frithjof Olsen?- Rånesbua - Benjaminsen brygge og rorbuer (Røstnesvågen ca 1960)

Benjaminsen brygge -Telegrafan - aggregathus?-2 rorbuer-Benjaminsen brygge - Rånes-Sundsvold brygge - Benjaminsen - Conrad Mathisen - Rorbu/brygge-Håkon(Agnar) Mathisen - Fryseri til Conrad Mathisen

REDAKTØRENS TVILSOMME SIDE - JULEN 2014

Redaktør Erlina Skarv Johansen Tlf. 7542608 - 48199927

ENEZIA + VÆRØY=SANT? Siste nytt om kommunesammenslåing

Som kjent er den kjente italienske turistmagneten Venezia vennskapskommune med Værøy og man har allerede besøkt hverandre ved flere anledninger og har mye til felles.

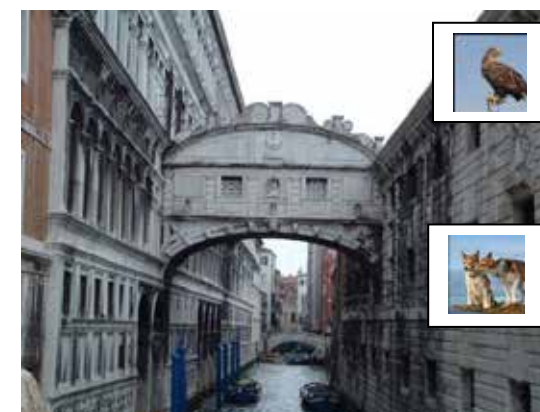
I h.h.t. den nye regjeringens ønsker om rasjonalisering og stor-driftsfordeler ved **kommunesammenslåing** - har Værøy som vanlig vært i forkant - og tatt initiativet ovenfor Venezia for å vurdere mulig kommunesammenslåing. Kommunal-departementet synes at dette er en spenstig ide og bevilget 3 millioner til forprosjekt. I tillegg har Invasjon Norge gitt tilsagn om tilsvarende beløp til konsulentbistand.

Selv om man foreløpig bare er i en innledende fase - mangler det ikke på gode ideer om på hvilke områder man kan samarbeide og finne felles løsninger til beste for begge kommuner. Hovedutfordringen til Venezia er som kjent at byen synker i havet pga. **global oppvarming**, mens Værøy har store utfordringer med å finansiere prosjekt som ny svømmehall, sykehjem mv. - samt finne nye markeder til silda. Under en ide-dugnad med representanter fra begge kommunene under et 3-ukers gondolcruise for å finne felles løsninger - har man kommet opp med flg. forslag man ønsker å gå videre med:

Markusplassen som trues av oversvømmelse - vurderes flyttet til Værøy og plassert på industriområdet ved ferje-kaia hvor det finnes ledig areal. Man må trolig påregne litt arbeid og kostnader med demontering og transport, men Værøy har flere entreprenører med bred erfaring når det gjelder riving og transport. Man har planlagt nyåpningen av Markusplassen i 2020. Skolekorpset og Mannskoret har alle-rede startet øving av egen Markus-kantate for anledningen.

Sukkenes bro som ble bygget i 1597 er en av turistattraksjonene i Venezia - fikk sitt navn siden man mente at fangene sukket idet de ble ført inn i fengselet og så det siste glimt av den venetianske lagunen. Denne holder imidlertid på å forvitte pga. forurenset luft - og foreslås derfor flyttet slik at den blir stående mellom Kroa og Coop Prix. Plasseringen er ikke tilfeldig: Som mange nok har merket seg - stiger det stadig opp hjertesukk over kommunalt vanstyre fra gjester i kafeen på Coop.

Ellers er man også opptatt av biologisk mangfold både i Venezia og på Værøy. Deler av **havørn**bestanden foreslås tvangsflyttet til Venezia hvor mattilgangen tross alt er mye bedre. Derimot var det ikke stemning for å innføre **makkfloger** til Venezia.

Under et heller fuktig samarbeidsmøte ble det også vurdert å flytte deler av fugle-fjellet i Måstad over til nåværende lokalitet til Markusplassen, men pga. noen logistikkproblem ble ideen dessverre forkastet. Derimot ønsker Venezia å kjøpe inn 50 **lundehunder** som de skal trene opp til å spore opp skattesnytere i mafamiljøet.

Venezia har i likhet med Værøy rike tradisjoner i det **våte element** – og mest kjent er nok de tradisjonelle gondolene som brukes til transport på kanalene kan bli opptil 11m lang. Venezia besøkes av 22 millioner turister hvert år – og dette medfører bl.a. stor slitasje på arkitektur. Det foreslås derfor å flytte over en del av gondolflåten til Værøy. I første omgang vil det innføres en prøverute over Sørlandsvågen fra Værøy Bunkers og over til Isanlegget. Blir dette vellykket – blir en langrute fra Sørland til Måstad neste fase. Forslaget om utvidelse av dreneringsgrøftene til vannverket oppe i Marka og deretter **romantisk gondolfart** på Rømdalselva ble imidlertid brutalt stoppet av Mattilsynet.

Under forhandlingene ble det tidlig klart at Venezia ønsket å overta kommunens arkitektoniske perle – nemlig rådhuset – i bytte for Dogepalasset i Venezia som renoveres og ombygges om til rådhus med universell utforming og servicetorg.

Ut fra tanken om stordriftsfordeler vil følgelig hele vår **kommuneadministrasjon** bli beliggende sentralt i Venezia. Med på lasset følger vår lokale sheriff **Asgeir** som naturlig nok med sin maritime bakgrunn har fått tilbud om stillingen som assisterende havnepolitistjef i Venezia. En annen kommuneveteran – nemlig **Bergiton Solaas** – er blitt headhunted for å ivareta rassikringen i Venezia. Undertegnede blir derimot omplassert til stillingen som **avisbud** for det lokale fagbladet til de fagorganiserte i vann- og kloakkforbundet.

Kommunesammenslåingen åpner også nye muligheter for ekspansjon av vårt næringsliv. Allerede er det utarbeidet konkrete planer om utradisjonell lutefiskproduksjon i Venezia sentralt på det som i dag er Markusplassen. Eksperimentering med **lutefisk som pizzafyll** har vært svært vellykket – og allerede er det 1 kebabkiosk og 3 pizzerier som har tatt i bruk dette eksotiske produktet.

Et annet produkt vi har med uante potensialer i Venezia er «**toskhau**» og da snakker vi ikke om enkelte personer i lokalmiljøet – men derimot tørkede feskhaue som produseres på Værøy i store kvanta. Dagens produksjon har vært den samme i århundrer og selges i dag til Nigeria som hovedmarked. Dette er et unikt produkt med høyt protein-innhold og vil kunne ha mange nye anvendelsesområder. Vår høyt profilerte oljesjef, HV offiser, fotballtrener og «hausjef» **Tor Kristian Fagertun** har på egenhånd og sammen med Råfisklaget og Vestre Slidres kokkelaug prøvd ut nye varianter med feskhaue som råstoff. Så langt har man gått videre med flg. nye produkt med navn fra norrøn mytologi: Tosk-Mjød (raffinert heimbrent tilsatt pulverisert feskhaumel), Midgards-kake: fiskemel som basis tilsatt romdråper og naftalin-essens, Tjafsepudding med vaniljesmak, Yggdrasil-likør og preparat med medisinsk effekt: Stiv Kuling (potensmiddel), Laber bris (sovemedisin) og Høidare energipulver samt slankepulveret Skrømt.

Sammenslåingen med Venezia gir oss også tilgang til et enormt badeland i utkanten av Venezia hvor både ung og gammel vil kunne boltre seg kostnadsfritt så mye de vil. Til gjengjeld ønsker Venezia å disponere vårt eget tørrlagte anlegg som de skal bygge om til **tørrsvømmings-simulator** som vil være svært energikonomisk.

Italia har et relativt høyt kostnadsnivå – slik at for å få ytterligere besparelser – vil man fra 2016 «outsource» all kommunal **klagebehandling** til Bangladesh, mens det samme vil gjelde alle søknader om skjenkebevilling og fritak for kommunale avgifter. Det er også foreslått at alle byggesaker overføres til nyopprettet kundesenter i Ulan Bator hvor de to ansatte nettopp har fått koblet seg til internett og vært på kurs i Windows Vista. Det vil kunne oppstå litt ventetid mht. saksbehandlingen i en overgangsfase.

Værøy har aldri hatt **Minibank**, noe som har vært et stort savn. Etter at Sparebanken forsvant i fjor er Værøy et av de få kontantløse lokalsamfunn i Norge. Dette skaper store problemer og gjør det vanskelig for ærlige sjeler å livnære seg av å jobbe svart. Nå har vi mottatt et tilbud om Minibank av en vaskerikjeden Zero i Italia som har som motto: «Vi vasker pengene dine hvite». Dette høres seriøst ut og ATM maskin som veksler euro til kroner og motsatt er allerede underveis.

Venezia har i likhet med vår kommune mange kulturelle institusjoner. Man har nå drøftet kulturell utveksling i stor stil. **Værøy Mannskor** som har imponert med sin opptreden i Venezia allerede – vil få tilbud om Markus kirken som fast øvingslokale, mens støttelaget er tilbudt gratis øl og pizza i en 3-års kontrakt. Videre er det planlagt en egen visuell **lutefisk-opera** med Luciano Pavarotti og vår egen Karl Ludvig i hovedrollene. En forespørsel til støttelaget om toppløs dans i bakgrunnen ble dessverre kontant avvist.

For å kunne realisere en total restaurering av ærverdige Nordlandskirken som trenger sårt til renovering – har Venezia tilbudt seg å demontere kirken og flytte den til Venezia hvor den vil bli restaurert tilbake til fordums prakt. Vår engasjerte leder for Fellesrådet Arild Jenssen blir innleid som feriebispe og skal bistå under restaureringen. Fungerende nestleder i Fellesrådet Odd Hardy vil bli utnevnt som konstituert økumenisk kardinal og bidra med råd i tekniske spørsmål.

Samarbeidet med Venezia åpner også store muligheter for vårt lokale næringsliv. Med bred erfaring fra utfyllinger, nedgraving, molobygging mv. – har de lokale entreprenører slått seg sammen og dannet selskapet: **Molo Gigante Fortissimo** as som har lagt inn anbud på en enorm molo rundt hele Venezia og deretter pumpe ut alt vannet slik at byen blir tørrlagt. Imidlertid har det kommet protester fra det lokale fagforbundet til Gondol-eierne som føler levebrødet seg truet. Men dette avvises av **kommunikasjonsrådgiver** Arnesen hos Molo Gigante som hevder at de isteden kan sette hiul under gondolene.

Vi går altså en spennende tid i møte med mange utfordringer men også unike muligheter til å sette Værøy på kartet. Det er viktig med samarbeide over landegrensene og kunne utveksle kompetanse og erfaringer. Som det ble nevnt i en berømt westernfilm: «Sammen er vi dynamitt!»

MØTE MED EN ANNEN VERDEN - INNTRYKK FRA REISE TIL NORD-AFRIKA

Tekst/bilder: Dagfinn og Anne-Margrethe Arntsen

Redigering: Erling Skarv Johansen

Værøyposten har spurt Dagfinn og Anne-Margrethe Arntsen om å fortelle fra sin nylige tur til Nord-Afrika:

«Vi dro dit med to hensikter:

1. **For å møte, være sammen med, lære av og forsøke å oppmuntre nye kristne.** Mennesker som blir født i muslimske land, er for alltid ifølge myndighetene henvist til å være muslimer. De har muslimsk stempel i passet, kan aldri velge å konvertere, eller kunne stå frem hvis de blir kristne. Dette vil de i så fall måtte gjøre med risikoen for å bli utstøtt fra familien, måtte flykte fra landet for aldri å få vende tilbake, leve med dødsdom fra familien som blir vanæret, dødsdom fra landets myndigheter, ikke få gifte seg med den man er glad i, bli utestengt fra utdanning og jobber.

Likevel velger de å **følge sin overbevisning**. De kjenner at det de får gir dem en fred i hjertet som de aldri har hatt før, det handler om kjærlighet, ikke om bud og regler, og dette gir dem en sterk glede. De som blir kristne i dette landet (og tilsvarende) **lever i skjul**, og det er umulig å ha full oversikt over det som skjer. Menneskene som vi møtte har blitt kristne gjennom å lytte til radioprogrammer, tv programmer, eller at de har lest ting på internett eller sosiale media som har fanget deres interesse. IBRA, International Broadcasting Association, som er drevet av svensk og norsk pinsebevegelse, driver et stort arbeid fra Kypros rettet mot den muslimske verden.. IBRA sender over hele verden, og får 33 000 henvendelser hver måned.

2. **Dernest dro vi dit for å be.** Vår innfallsvinkel til bønn er at vi tror og har erfart at bønn er en viktig og sterk ting. Vi tror at vi ved å dra til steder der det råder spesielle problemer og utfordringer kan være med å be slik at ting kan endres. Bønn er ikke tomme ord, men noe vi vet har stor virkning.

På store deler av turen hadde vi med oss en ung mann som driver med svært mye oppfølging av kontakter. Det går via telefoner med ulike nummer, han bruker også mye tid på nettstedet, på chatterom, driver internettkirke osv. Han reiser mye omkring og møter mennesker som for første gang i sitt liv møter en annen kristen. Han veileder og lærer opp, viser omsorg og yter annen hjelp. Vi så selv når han for første gang møtte en ung mann, da slapp vi han av utenfor en bensinstasjon. Vi rakk å se omfavnelsen, så gikk de. Vi vet at han hadde med Bøkenes Bok til han, så fikk de 30-40 minutter sammen. Denne lederen ble arrestert to ganger på et døgn mens vi var på reisen, han ble forhørt men sluppet ut igjen.

En dag kjørte vi i flere timer oppover mot **en stor fjellkjede**, til to landsbyer. På begge stedene var det en gammel grav (av totalt 7), der det ofres på spesielle høytider, og der det tilbes onde makter. Den ene landsbyen lå ved veis ende ved foten av fjellene, der mange begynner sine fotturer til det høyeste fjellet i dette berømte fjellmassivet. Vi ba om at Guds kjærlighet skulle nå disse menneskene, og at folk skulle komme dit og kjenne Guds nærvær.

Vi delte **nattverden** diskret sammen der oppe på takkafeen, mens vi skuet utover et fantastisk fjell landskap over oss, og dalen med elver og fosser under oss. Tre timer videre innover til fots eller med hjelp av hest/esel, ligger landsbyen der det tilbes og ofres. Vi kom ikke dit. Så kjørte vi til den andre landsbyen. Der lå graven som en grotte midt inne i byen, vi hørte rop og skrik og gjalling fra mennesker som tilba i graven. Vi gikk gjennom byen og kjente på uhyggen, det var goldt, virket helt dødt, og det var stille.

Vi så kun ett barn, ellers så vi bare mennesker med tomme blikk og vi merket til dels **fiendtlige holdninger**. Det var mørkt og det var tungt. Vi stoppet raskt og diskret og ba der (- med åpne øyne, og det ble vi flinke til ☺), vi ba om at ondskapens makter skulle vike fra denne byen, og at menneskene der skulle få høre de gode nyhetene om Jesus.

Dette var bare noen korte glimt. Vi har så mye mer vi ønsker å fortelle, og mange bilder å vise. Det vil bli en kveld med bilder og inntrykk fra turen like over jul. Vi utrolig takknemlige for anledningen vi fikk til å ta denne turen, det har gitt oss et nytt perspektiv på hvor godt vi har det. Tenk bare på hvor **stor forskjell** det kan være for mennesker bare en kort flyreise unna oss, selv i land dit mange av oss også reiser på ferie. Det har gitt oss en **sterk lengsel til å be** for mennesker som er akkurat slik som du og jeg. Noen av dem har vi selv møtt, sittet sammen med, snakket med og lyttet til. Dette kan vi ikke være likegyldige til»

VÆRØY PÅ LANGS OG PÅ TVERS - LEIF ARNE OLAUSSEN

Redigert av Erling Skarv Johansen

ET GLIMT FRA SKOLEHVERDAGEN av Marit S. Nicolaisen

Mange kan nok tro at vi sitter bare inne i bøkenes verden på skolen, men helt slik er det nå ikke. Når anledningen byr seg og vi har noen å spille på, prøver vi også å benytte oss av miljøet og folkene vi har rundt oss.

"Learning by doing" er en god måte å lære på, sa en teoretiker ved navn Dewey noen år tilbake. At barna lærer, og ikke minst husker bedre ved å sette teori ut i praksis, er noe som jeg kan underskrive på. Dette har jeg flere ganger erfart i jobben min som lærer ved Værøy skole.

Bare forrige og dette skoleåret har 3.klassen vært så heldig å kunne dra veksler på både Ole Petter Adolfsen og Karin Langbakk, som begge ønsket oss velkommen slik at vi kunne ta faget naturfag ut av klasserommet.

Da vi hadde om ulike plantearter, ønsket Ole Petter oss velkommen til å sette poteter med ham og i høst var vi med og tok dem opp. På forhånd hadde alle elevene gjettet på hvor mange poteter det ville bli av de 100 vi hadde satt, og

gjett om de var konsentrerte i opptellingen under opptaket av potetene. De lærte fort å se hvilke poteter som var C-mor og at de små grønne knollene kunne svi i kontakt med huden. God til å sortere potet etter størrelse ble de og! Flotte og engasjerte "arbeidskraumer" må jeg tilføye at de var!

Som takk for innsatsen ble alle barna belønnet med en flott potet hver og instruksjonen var, som det hør og bør fra en eksfisker, at den burde de dra hjem og koke og spise fisk til! Gjett om det var mange fornøyde barn som gikk derfra...

Mens vi holdt på med samme temaet, var det naturlig å ta kontakt med Værøys "hobbygartner" Karin Langbakk, som skulle plante frø av alskens grønnsaker i sitt flotte drivhus. Her fikk vi komme og studere de små frøene til paprika, agurk, chili og tomater som ble lagt i krukker, og fikk utførlig forklart hvilke forhold de måtte ha for å vokse.

I tillegg til dette er hun lidenskapelig opptatt av småfuglene vi har på Værøy, og har en eminent kunnskap om disse. I anledning besøk av oss hadde hun laget en flott plansje med bilder og info om de ulike fuglene og hadde barnas fulle fokus der hun sammen med dem gikk inn i fuglenes verden. Seansen ble avsluttet ved foringsbrettet, der beholderne ble nøye studert og fylt opp!

Sist høst ble vi bedt tilbake for å kunne "høste" markens grøde og selv observere hvordan det hadde gått med de små frøene de hadde vært med og plantet. Her fikk elevene smake på sukkererter og stilken av vårløk. Spørsmålene haglet, og fra flere av dem kom det frem at de hadde vært innom også på sommeren for å følge utviklingen. Gleden ved å se planter gro og forstå hva som må til, hadde slått rot.

Naturfaglige mål var nådd og broer mellom generasjoner bygd...

En stor takk til Karin og Ole Petter som gjorde dette mulig!

«GODT Å VÆRE» - BILDER FRA SENTERET

Bilder tatt av Omsorgssenteret Redigert av Erling Skarv Johansen

SJYBRYGGA - SIKKERHET OG SERVICE I FOKUS

Ved Erlina Skarv Johansen

Værøyposten har intervjuet **Vidar Andreassen** - eier og driver av Sjøbrygga. Han har fra en beskjeden start i 2005 bygget opp en **havfiske-camp** som er blitt veldig populær. Første driftsåret kunne han bare tilby turer ut med turister i sin egen fiskebåt Trio, mens nå 10 år senere kan tilby utleie av 7 moderne båter i størrelsen 19-22 fot og over-natting for i alt 34 personer fordelt på hovedbygget på kaia og brakkerigg. Allerede er 2015 sesongen som starter i slutten av mars - nesten **fullbooket** med om lag 3000 overnattingsdøgn.

Etter å ha søkt rundt på internett om hvordan gjestene har opplevd oppholdet på Sjøbrygga - er det forståelig at det enkelte uker nå faktisk er ventelister!

Et eksempel fra en blogg på nettet:" Vil også takke Vidar på Sjøbrygga fiskecamp. Jeg har ikke en eneste ting å sette fingeren på fra oppholdet. Alt var rett og slett kanonbra. Fine rom, bra kjøkken, fint oppholdsrom med TV med mange kanaler. Båtene vi lånte var dritbra med alt man trenger av kartplotter, ekkolodd etc. Sløyerommet var helt suverent med egen vakuummaskin og stort fryserom og denne geniale renna under bordet som gjorde at man bare kunne spyle rent hele rommet etter seg. Rett og slett imponert!Jeg kan PÅ DET VARMESTE anbefale å booke seg tur til Vidar på Sjøbrygga"

Sjøbrygga har **egen hjemmeside** som er veldig oversiktlig og grei, selv om den nå trenger en oppdatering. Bl.a. finner vi **webkamera** som viser anlegget og havna - samt en avansert værstasjon. Vidar bruker ikke meglere/andre selskap til markedsføring. Anlegget er så vidt godt kjent i markedet - slik at havfiske-turistene selv bestiller direkte. Mange av gjestene kommer igjen år etter år - og anbefaler Sjøbrygga til venner og kjente. Dette er den billigste og beste måten for **markedsføring**.

Det gode resultatet og omdømmet har selvsagt ikke kommet av seg selv. Det har vært et møysommelig og langsiktig arbeid over mange år med stadige forbedringer og nyinvesteringer. Vidar har hele tiden hatt et sterkt fokus på **sikkerhet og ikke minst service**. Han sier det er viktig at gjestene trives og at evt. feil/mangler blir rettet opp med en gang. Selv har han etter hvert opparbeidet seg god kompetanse for å kunne vedlikeholde og utføre mindre reparasjoner på båt og motor. Daglig **tilstedeværelse og rask oppfølging** av gjestene er svært viktig. Når det gjelder sikkerhet - må hver gjest skrive under kontrakt hvor de forplikter seg til å følge anvisninger mht. vær og vind.

Alle båtene er godt utstyrt med plotter, ekkolodd, kart, gps, vhf og nødutstyr. Trolig vil alle båtene også bli utstyrt med AIS sendere slik at Vidar kan følge med på data hvor hver enkelt båt befinner seg til enhver tid. Så langt har han ikke hatt noen alvorlige uhell med båt eller mannskap. I året som gikk var det mest problemer med båtførere som var Puinn Sanden og glemte tidevannsforskjellene.

Siste året har vært hektisk med overtakelse og oppussing av sjøbu som skal brukes til lagring og verksted - samt oppgradering av brakkerigg. Det vil hele tiden være behov for vedlikehold - både av anlegg og båt/motorer. Drift av havfiskeanlegg er også svært kapitalkrevende - og til neste år vil det bli utskifting av motorer for nærmere en halv million. Vidar har årlig brukt store summer på vedlikehold og investering samt lagt ned betydelig egeninnsats for å bygge opp et veldrevent og moderne anlegg.

Naturlig nok tar det tid å bygge opp et slikt anlegg, men Vidar sier at han ikke i starten drømte om at det kunne bli så vidt stort som det fremstår i dag. Selv om anlegget fordrer jevnlig ettersyn, synes ikke Vidar at arbeidet har gått uforholdsmessig utover fritid og familie. Sist sommer fikk han faktisk avviklet 3 ukers ferie midt i sesongen mens svigerforeldrene fra Lofoten tok seg av driften i sin egen ferie.

Det viktigste for gjestene er iflg. Vidar båter tilpasset våre forhold og som er vedlikeholdt - slik at de får mest mulig tid ute på havet. Opplevelsen på sjøen er avgjørende for at de skal være fornøyd med oppholdet. Han mener at de fleste synes å være fornøyd med dagens kvote(15 kg) som de ikke har problemer å fylle.

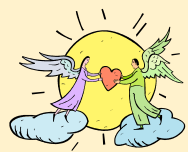
Svenskene utgjør det klart største markedet hvor Sjøbrygga har fått mye positiv omtale på flere nettsted, men også tyskerne har begynt å vise interesse. Vidar emner også at det ikke byr på spesielle utfordringer å drive med havfisketurisme her ute, det eneste måtte være stive ferjepriser for bil/båt for å komme seg hit. Tilgang til drivstoff/bensin går foreløpig greit, men han er bekymret for at myndigheten innfører flere restriksjoner slik at tilførsel kan bli vanskeligere i fremtiden.

Til slutt vil Vidar benytte anledningen til å ønske God Jul til alle her ute og takke for godt samarbeid i året som snart er slutt.

Vi i Værøyposten synes Vidar har bygget opp et flott anlegg som han driver svært seriøst og ønsker ham lykke til videre!

EN VÆRØYSOMMER VERDT Å MINNES 2014 og tilbakeblikk på 1914

Bilder og tekst ved Erling Skarv Johansen

Som vel de fleste har registrert har årets sommervær vært fantastisk med mye sol og varme samt lite regn - og egentlig gjort det unødvendig å dra til sydligere strøk på ferie.

Ifl. målinger som gjøres ved den offisielle målestasjonen ved helikopterflyplassen - har maks temperaturen for i sommer vært 22,5° (27. juli), mens høyeste gjennomsnittstemperaturen for sommeren var ikke mer enn 15,0 notert for juli måned - og h.h.v. 9,3° for juni og 12,8 for august. Hvorvidt dette er varmere rekord vites ikke - da målestasjonen først ble opprettet i 1997 og ikke finner eldre målinger for å sammenligne med. Naturlig nok vil nok mange ha registrert høyere temperaturer andre steder på øya enn de offisielle målingene - trolig har det forekommet dager med opptil 30° i kortere perioder.

Særlig vindfullt har det heller ikke vært i sommer - gjennomsnittlig 4,4 for de tre sommermånedene.

Varm sommer på Værøy for hundre år siden:

Distriktslege E. Chr. Grønning skriver innledningsvis i sin **medisinske årsberetning for 1914:**

"Sundhedstilstanden i Værøyi 1914 maa betegnes som ganske god tiltrods for den forholdsvis store dødelighed, dvs. 20, hvilket for et saa lidet distrikt skyldes tilfældigheder som ulykkestilfælde (drukning), bortsett fra nogle særdeles gamle menneskers dødelige afgang. Man har her ute været forskaaet for alvorlige epidemier, hvilket er nok saa merkelig naar man betrakter at begge sogne (Værøy og Røst) er store fiskevær som i årets løp var besøgt av over **10000 fremmede fiskere** fra Nordlands - Tromsø - og delvis Vestlandets amter.

Videre skriver han: Det er dog interessant at se at man faar hele 5 tilfælde av samme art (Acute sykdomme i aande-drætsorganene) netop som vor gode varmeperiode indtrer i juni maaned. **Saa dan varme som da, havde man sjelden været vidne til paa Værøy.** Saa kommer sygdommen igjen i september da varmen slutter. I sammenheng med denne varme faar vi ogsaa to tilfælde av Erythema nodosum, hos folk som uforsiktig har siddet for lenge paa bakken. Av Lungebetennelse forekom 8 tilfælde, derav 2 karakteristisk nok under den før omtalte **varmeperiode**. Herav forløp en dødelig. Vedkommende havde badet og været nær ved at drukne. Klimaet her ute er meget **raadt og fuktigt**. Om høsten og først paa vinteren er stormene vestlige og sydvestlige vinde med regn og slud hyppigst. Forøvrigt kan vinden gaa hele **kompassrosen rundt** i døgnet undtagen naar vi har østenvind, den kan holde sig med jevn kulde i ukevis.

Kaffemisbruk: Av litt kuriøse emner skriver legen: Fordøielsessykdommene især hos litt eldre kvinder, er den aller hyppigst forekommende sykdom for lægen her. Dette skyldes vesentlig den **overhaandtagende misbruk av kaffe**. Den brukes ved alle leiligheter som stimulans og nytelsesmiddel. (*Akkurat som i dag?*)

Folkets næringsmidler er hovedsakelig **kaffe, smørrebrød og fisk**. Kaffen er det alt overveiende.

En eldre kvinde som gjentagne ganger havde været hos mig for cardialgi fortalte at hun regelmessig drakk **18-20 kopper kaffe i døgnet!!**

Renslighet: Der findes ikke **badeanretninger** (*Akkurat som i dag?*) i distriktet. Dette er en stor mangel særlig under vinterfisket, hvor smudset nu i motorenes tid tar en faretruende overhaand. De fleste fiskere vil - sikkerlig hilse med glede enhver liden for til det bedre heri."

SPEIDERHILSEN FRA KRAGERØ

TEKST/BILDE: STEINAR BROGELAND REDIGERING/BILDE: ERLING SKARV JOHANSEN

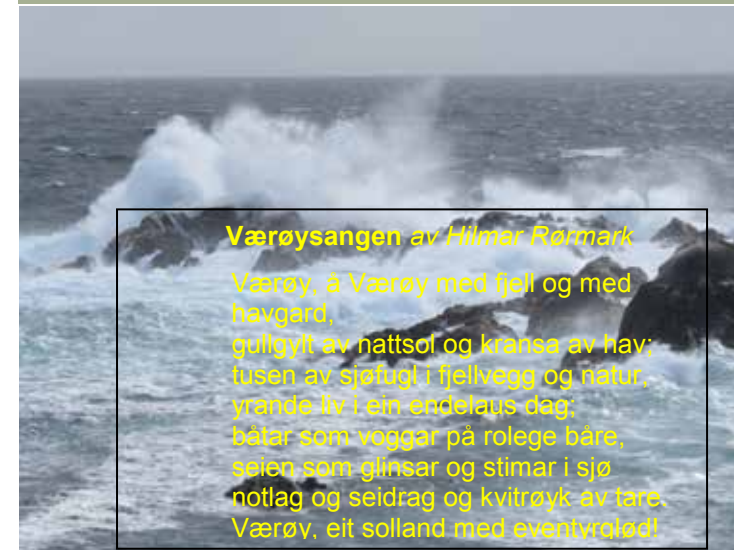
Bildet viser speidere, ledere og foreldre fra Narvik og Kragerø

Steinar Brogeland: "Med 40 speidere, ledere og foreldre på besøk i en hektisk sommeruke i juli er vi alle full av begeistring og takknemlighet for den kontakt vi fikk på Værøy, ikke bare med naturen, men også befolkningen. Vi følte oss velkommen og ble etter hvert "på hils" med mange av innbyggerne.

I "Værøyposten" like før sommeren åpnet vi for muligheten med speiderarbeide på Værøy, og tro oss - i løpet av uken var vi i kontakt med to personer som tidligere har vært speidere. På turistinformasjonen fortalte vår italienske venn om sitt engasjement med speiderne i Italia, og med vår venn på Rådhuset utvekslet vi noen ord om speiding og hans arbeide med speidere i Troms. I 2017 vil Norges speiderforbund arrangere landsleir i Bodø, muligens vi kan møte speidere fra Værøy blant de vel 10.000 andre speiderne på denne leiren? Vi vil være der!

For speiderne fra Kragerø var Værøy med sine høye fjell en natur vi ikke vanligvis ferdes i, men våre daglige turer lærte oss hvilken mangfold av muligheter som finnes. Vi besøkte de aller fleste toppene, men dagsturen til Måstad ble også en opplevelse. Midnattsolen fra Nordlandshagen ble innledet med en rask dukkert i iskaldt vann, men solen ved midnatt varmet vårt sinn - her var det mange fine motiver for ivrige hobbyfotografer.

En takk går til kolonialbutikken på Værøy. Med en god kontakt og fantastisk logistikk ble 40 sultne mager tilfredse i løpet av uken, men vi forstår at en utvidelse og flytting til oppussede lokaler var et behov. Gratulerer! Rektor, Anne-Margrethe, løste vårt tilholdssted for søvn og bespising på Værøy, og vi følte oss virkelig tatt hånd om under oppholdet. God hjelp fikk vi også av Erling Skarv Johansen og Hege Sørli i forkant av vår vennskapsleir - vi er dere en stor takk skyldig!

Værøysangen av Hilmar Rønmark

Værøy, å Værøy med fjell og med
havgard,
gulgytt av nattsol og kransa av hav;
tusen av sjøtugt i fjellvegg og natur,
yrande liv i en endelaus dag;
båtar som voggar på rolege bære,
seien som glissar og stimar i sjø
notlag og seidrag og kvitrøyk av tare,
Værøy, eit solland med eventyrslod!

Under besøket fikk vi også anledning til en kort prat med Værøy's ordfører, Harald Adolfsen, om Dag Sørli og hans betydning for Værøy og det engasjement han hadde lagt ned. Det var mange gode minner og likhetstegn fra Dag's arbeide på Værøy og det arbeidet han gjorde for speiderne i Kragerø før han flyttet.

I en hyllest til Værøy og dens befolkning som takk for en fantastisk uke for speiderne fra Narvik og Kragerø synes vi første vers i Værøysangen, som vi har "sakset" fra Værøy Mannskors program til 30 års jubiliem i 1957, dekker våre opplevelser:"

Med en Sydsvensk låglandsturist över Tjuvskaret till Púnn Sanden

Tekst Leena Bjørklund Bilder: Leena Bjørklund, Rolf Eriksen, Geir Torstenson Redigert: Erling Skarv

Utsikt fra Sørlandshagen opp mot Tjuvskaret

Som kjent for de fleste som bor her ute - kan man gå til Puinn Sanden over Tjuvskaret i Sørlandshagen. Imidlertid bør man være lokalkjent og fjellvant - da enkelte partier på Sørlandshagen-siden kan være noe krevende.

En av de som i sommer har gått ruten - sammen med lokalkjente fjellgeit Rolf Eriksen og Geir Torstenson - er Leena Bjørklund fra nabolandet Sverige.

Værøyposten har bedt henne fortelle om sin opplevelse:

"Vaerøy. Kärlek vid första ögonkastet! Kanske är det kombinationen fjäll och hav som gör det, som påminner om min barndomsbygd i nordvästra Skåne i Sverige. Bara så mycket mer, vildare och friare -det som är hemma och vardag för alla er andra.

Under förra sommarens snabbvisit kom jag mej till fots både till Nordlandsnupen och Måstad, men i år har det varit annat på schemat. Efter närmare en månad på ön, i stort sett på havsnivå, var det äntligen dags att komma till fjälls! Púnn Sanden står det på kartan. Redan i somras, från Eidet på väg till Måstad, väcktes min längtan att komma till Sannj. Bilder från femtoppsturer och turistbroschyrer har matat den längtan, och därtill en grotta med målningar, som utövar lockelse på en amatörarkeolog som mej.

Det finns flera sätt att ta sej till Sainn, även utan flytetyg, vad än turistbroschyren säger. "Över Tjuvskaret är enklast" säger Rolf, "det är bara två passager där man måste hålla sej med händerna." Nåja, tänker jag, väl medveten om att inte alla är fjellgetter som han. Men det ser inte SÅ besvärligt ut nerifrån Sørlandshagen, det borde jag klara. Och jag är ju inte ensam heller. För med på turen är dels Rolf, femtoppsturens instiftare, dels Geir med kollegan och fjellgeiten Elin. Dagen till ära bjuder på soligt nästan somrigt väder, så omständigheterna är det inget fel på.

Sørlandshagen med Skamheia i bakgrunnen

På tur opp mot Tjuvskaret

Sagt og gjort, eller..... sagt åtminstone.... Rolf och Elin skuttar i förväg uppför Tjuvskarsbranten, Geir och jag strävar efter. Och för min del är det överhuvudtaget inte fråga om annat än att hålla i mej, hela tiden.

Väl över de två passagera och med flygvy ner över skarets västsida och Måstadvika, finns det bara en sak att göra: gilla läget och njuta av nuet, avvisa varje tanke på återtåget (först ner, sedan upp igen och ner igen i Sørlandshagen). Blir det omöjligt får jag väl vänta tills någon med båt kommer förbi, tänker jag, och ställer resten åt sidan till förmån för vyerna och full koncentration på nedstigningen till Púnn Sanden."

Spektakulær utsikt over Måstadvika

"Tack och lov är branten ner till stor del gräsbevuxen, så det är bara att sätta sej på rumpan och susa neråt! Underbart för knäna att slippa hålla emot. Och för balansen, som alltid varit si och så. För nog älskar jag fjället och livet på de fria vidderna, går varje sommar en månad eller mer på fjälltur med tält och kök och gärna stiglöst, men någon fjellgeit som studsar fram mellan topparna blir jag aldrig, har inte de fysiska förutsättningarna, inte som Rolf och Elin uppvuxen mitt i stenuret. Jag har åtminstone inte svindel, kan njuta vyerna i fulla drag. På västsidan skaret får vi dessutom lä för den isiga vinden, och en liten vilopaus före nedstigningen.

Jag gissar att alla som bor en längre stund på Vaerøy varit till både Måstad och Púnn Sanden, två av de mest attraktiva och spännande platserna på öya, enligt mitt tycke, och med gamla anor! Ni Værøyvæinger har verkligen både natur-och kulturskatter att värna om vid sidan av ett aktivt och levande nutidssamhälle!

En fortjent pust i bakken etter verste klatringen

Siste etappen mot Puinn Sanden

Väl nere på stranden, under branten med sin fascinerande geologi och sina grottor, känner också min kropp sej väl till mods. Här skulle jag kunna stanna i flera dagar, vackert vackert! Och hade jag bara haft pannlampan med - hur kunde jag glömma den!?!- hade jag insisterat på en grottvandring in till de mer än 3000 år gamla målningarna. Efter matpack och bad tycker resten av sällskapet att det är dags för returen. Någon fryser, någon har en tid att passa. "NEJ!!!" skriker min kropp. "Inte ännu!"

Men med tanke på de luriga passagera bort i Tjuvskaret törs jag heller inte bara bli kvar och göra returen på egen hand, för tänk om jag inte tar mej ner, och blir sittande där på nån klipphylla som en vinglös örn!?! Så bara att bita ihop och klättra på, men fort går det inte! Med mjölksyra i musklerna, rost i lederna och efter mycket flåsande tar jag mej upp till sist och gruppen som helhet kan påbörja nedstigningen till Sørlandshagen, också den med bakenden som akebrettså långt det låter sej göras.

Det går trots allt bättre än jag befarat, men benen känns knappt brukbara när vi kommer ner, så imorgon blir det nog inte många meter, tänker jag. Och: Hade jag vetat graden av ansträngning i förväg, hade det inte blivit nån tur av för min del! Så bra då att jag inte visste! Nästa gång blir det nog ändå med båt. Padlandes kanske..... tänker jag drömmande. Med tält.....! Och helt i egen takt."

ÅRSKAVALKADE 2014 - ERLING SKARV JOHANSEN

SMÅNYTT FRA VÆRØY

ved Erling Skarv Johansen

I september var noen av jentene i barnehagen på besøk på sentert. Jentene fikk selv velge hva de ønsket å gjøre denne dagen, de spurte om de ikke kunne få dra på besøk på sentret. Det er andre gangen jentene er på besøk. Jentene på bildene er Hermine Torstensen, Leah Fliassen og Marit Martinussen.

10 oktober hadde idrettslaget sesongkos for barna i idrettslaget. Denne tradisjonen er populært for spillerne som får pokaler for godt lagspill i året som er gått. 1-klassingene fikk i tillegg drikkeflasker og halstørkle. Besteforeldre og foreldre bakte pizza som ble servert sammen med brus.

Fra årets TV-innsamlingsaksjon hvor skoleelevene viste stort engasjement. De laget og solgte mat for nærmere 20000 kr som skulle gå til inntekt for bedre vann i utvalgte land.

Værøy skole- og ungdomskorps har i høst startet rekrutteringsarbeid ettersom de faste 12 medlemmene begynner så smått å komme over i sin 2. eller 3. ungdom. I første omgang har det kommet 8 nye rekrutter i alderen 9-10 år som øver med stor entusiasme i menighetssalen en gang i uken sammen med 3 voksne. Evigunge dirigent Kjell håper på enda flere rekrutter - og gjerne flere gutter (bare 1 foreløpig)

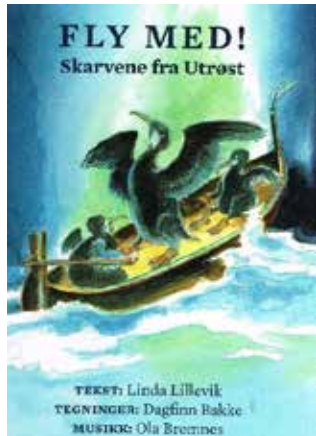
Værøy menighetsråd inviterte til jubileumsgudstjeneste i Nykirka søndag 9. november klokken 11.00.

Etter gudstjenesten ble det servert kaffe og kaker i menighetssalen. Værøy menighet har mange jubileum i 2014. Menighetsrådet valgte av praktiske og økonomiske årsaker å slå alle feiringene sammen til en felles jubileumsfeiring.

Det er 300 år siden Gammelkirka første gang ble bygget. Nykirka sto ferdig for 75 år siden. Menighetssalen er 30 år. Altertavla i Nykirka er 15 år.

Et hjertesukk fra **Tore Frantzen**, kokk på Omsorgssenteret – med yrkeserfaring som både servitør, bartender og restaurant-sjef på hurtigruten: Måtte nylig bestille **fisk fra Bodø!** fordi det kan være vanskelig i perioder å få tak i fiskefilet ol. lokalt. Ellers så trives Tore veldig godt i den nye jobben og har også fått mye skryt fra det kommunale julebordet og maten til beboerne på senteret.

Prosjektet "Fly med!", som består av bok + cd, er basert på sagnet "**Skarvene fra Utrøst**", og ble lansert i høst. Kan kjøpes på Coopen eller bestilles på nett.

En gang var sagnet om Isak noe alle kjente til. **Eventyrkongen P. Chr. Asbjørnsen** tok sagnet inn i "Norske huldreeventyr og folkesagn" i 1859. I dag er ikke sagnet like godt kjent for alle. Det ønskes disse tre å gjøre noe med. **Ola Bremnes** har vært i studio og spilt inn åtte sanger som er med på å gi historien om Isak fra Værøy nytt liv. **Dagfinn Bakke** er viden kjent for sine flotte tegninger, ofte med en humoristisk snert. Linda Lillevik har gjenfortalt sagnet, og har også skrevet sangtekstene på cd'en. Det er blitt et **praktverk** som anbefales på det varmeste.

Fra Ballstad Entreprenør har vi fått informasjon om «Bokshuset» som er en **utendørs søppelbod laget i betong!** som gjør at det tåler slitasje og alt av vind og vær.

Bokshuset har plass til matavfallsdunker og kommer i to forskjellige størrelser. Begge modellene leveres ferdig støpt. Krever kun plant underlag. Tlf. 90783753

30.oktober fikk vi en overraskende tlf. om **ras! på veien til Kvalnes.**

Det viste seg at det var kommet ned 2 relativt store steinblokker på rundt 1-200 kg fra fjellet over. Steinene ble raskt fjernet og vi håper at det blir lenge til neste ras.

Bergenske Joachim Carr gjorde rent bord i Grieg-konkurransen. Joachim Carr har **røtter i Breivik på Værøy.** Han er oldebarnet til Martin Eriksen, sønn av Sigrid og Magnus Eriksen. Spilte i værøykirka under Værøydagene for flere år siden, som 13 åring.

I slutten av oktober var tiden kommet i den internasjonale Grieg-konkurransen på Troidhaugen til å presentere de tre finalistene på konsert i Grieghallen som solister sammen med BFO og den peruanske dirigenten Miguel Harth-Bedoya. Svensk-danske Peter Friis Johansson og bergenske Joachim Carr hadde begge valgt å spille Robert Schumanns klaverkonsert, mens russiske Arseny Tarasevich-Nikolaev presenterte seg med Griegs klaverkonsert. Etter flere timer med klaverspill var resultatet endelig klart: Overveldende seir til Joachim Carr fra Fana. Han vant **Publikumsprisen, BFOs egen pris og den internasjonale juryens førstepris i hovedkonkurransen.**

Bilde fra Lofotrådets samling på Værøy i høst

UTRADISJONELL JULEMAT

VED ERLING SKARV JOHANSEN

For de som er blitt lei av ribbe og pinnekjøtt til jul – presenterer vi (etter fattig evne) noen kreative forslag til mer varierte og eksotiske matretter som gjør julen mere spennende.

I år har vi vært så heldige å få konsulenthjelp av den **burmesiske grillkokken Hin Sides Bråkolli** som har lang erfaring som kassadame fra Kebab storkiosk i Berlevåg.

Det anbefales for øvrig et solid forhåndslagring av brekkmiddel, klyster, antidepressiva, allergispray, pinex og melkesyretabletter for sikkerhets skyld.

Baconsnurren smalahoved med dipp:

Her trengs det langvarig planlegging – smalahoved tørkes først med hårføner i 3 dager – og etterpå legges i saltlake og graves ned 6 fot under i 4 mnd før den tas opp og vannes ut en uke i syrenøytraliserende bad med blekemiddel. Etterpå tar man en kraftig vinkelsliper og skjærer kjøttet i løvtynne skiver og snurrer badsturøkt bacon rundt før det legges i uglasert keramikkform og settes i ovn for langtidssteiking (110° i en uke). Dipp kan kjøpes ferdig, men skal man få den riktige smaken – blander man moset scampi med gjæret pesto og avkok av blæretang. Serveres sammen med bakte mandelpoteter og kålrotstappe. Sarte sjeler bør skrive opp tlf. nr til hovedredningssentralen på for

Overvintret grå stær med glutenfrie nudler:

Her kan man alliere seg med naboens katt for å få tak i ferske råvarer. Fuglen sultefores i 2 uker for å få magert sunt kjøtt med rett konsistens og ribbes (unngå skamklipping/skal være kort ved ørene). Deretter lager man en tradisjonell viltgryte og tilsetter brekkbønner, fullkorn nudler og dehydrert tortillas. Skulle det vise seg vanskelig å få tak i grå stær – er det enkelte innvandrerbutikker som selger hermetisert gjøk i sursøt saus som kan være et godt alternativ. Til denne velsmakende retten anbefales ristede loffskiver og utilsørte bondepiker (noe som imidlertid er manølvare på Værøy).

Gulasjinspirert soltørkede kalkunlår uten whiplash:

En pose kalkunlår utgått på dato legges i aluminiumsfolie sammen med bortreist medisterdeig og mosete raspe-baller av tvilsom opprinnelse. Strø strimler av koriander, salvie og visnet begonia sammen med cherry-tomat og ihjelkokt lungemos slik at lårene dekkes til på sømmelig vis. Som tilbehør kan man enten lage en risotto-salat basert på basilikum og appelsinmynte – eller en kompott av gjærete sesamfrø og økologisk

En lenge forsømt delikatesse fra havet er **fiskegryte av nykvernet håbrann** (gravet) og lettrøkt sursild iblandet små terninger av lettsaltet breiflabb-sushi dyppet i lut. Sulteforete steinbit-yngel kan også brukes. For å balansere smaken tilsettes ertestuing, dampet artisjokk og mønnete slangeagurker. Remuladesaus basert på utkok av jordskokk og nepeskrell setter en egen spiss på retten. Tilbehør: Anbefaler hjertestarter og astmamedisin.

Vegetarisk klinelefse for de romantiske hører også jula til. Når det gjelder lefsefyll er det bare fantasien som setter grenser. Akevitt-infisert ormekur iblandet sprø kanel-stenger og knuste blad fra bærebukett er et alternativ. Reinkarnert økologisk fjellsmør bør være basis for videre eksperiment. Unngå å bruke genmodifiserte urter som har en lei tendens til å medføre blærekatarr og maqasjau – i verste fall nakkeslena.

Nytrukken knølqual til jul er egentlig litt utypisk for årstiden, men et spennende valg for dannede ganer med sans for det litt spesielle. Qualen bør naturlig nok skives opp så den ikke fylles av gass. Til et slikt måltid vil det være naturlig å invitere hele nabolaget til dugnad og sette ut langbord og fyre opp grillen. Qualen bør helst ligge i stabilt sideleie på forhånd. Er været lite egnet for grilling – er kvalgryte et bedre alternativ. Linjeakevitt hører naturlig til.

Et glass med molter gav juleglede!

JULEFORTELLING AV MAGNE OFTEDAL RED./BILDER ERLING SKARV JOHANSEN

Fra vår kjente og kjære Magne Oftedal - "Lofotkatedralen" som nå vikarierer som prest i Ibestad - har vi mottatt julehilsen og denne selvopplevde julefortellingen:

Forrige jul feiret jeg julen alene i en stor prestegård på Skjervøy i Nord Troms.

Dere har sikkert forståelse for at jeg til tider følte meg «ensom og forlatt» og syntes litt synd på meg selv der ute i havgapet. Det var også lite trøst å få fra kona Liv. Hun sa bare: « Ja, ja masa ,slutt og klag, du har valgt det sjøll!»

Men en snøfull kveld rett før julekvelden kom trøsten.

Jeg hørte noen lyder ved inngangsdøra. Det var kanskje bare vinden, vinteren og snøen som gav fra seg noen kalde lyder der ute i mørket.

Om litt åpnet jeg imidlertid forsiktig på døra. Det var ikke noen å se der ute, men der på trappa stod det tre glass. Et med blåbær, ett med multer og ett med tyttebær, fint innpakket i forseggjort strie med stjerner og med hilsen God Jul!

Da jeg åpnet skåla med molter, var det som om hele den friske moltemyra med fjell og lyng kom meg i møte. Dette var en julehilsen med ren fjell duft, molteduft og nam, nam til juleskiva på Skjervøy. Jeg frydet meg. Det var som om stjernehimmelen vinket til «sutregutten» på Skjervøy.

Det ble en sterk, smakfull julehilsen som jeg med fryd tok med meg inn i høytiden.

Også i år kommer det en hilsen fra «Fjellet». Fra fjellandsbyen. Fra Betlehem, med «rene, himmelske molter» med åpenbaring av godlukt som vi skal få snuse inn, ta til oss og med innbydelse om å smøre «moltene» tukt på sjela vår. Godlukt fra himmelen er det. Varig fjelluft!

Ikke nøy deg med julens innpakningspapir og stjerner og juletre og alt det andre glitteret som hører med.

Ikke la de himmelske godsakene stå uåpnet utenfor «huset» ditt! Nei, åpne ditt hjerte for Frelseren Jesus! Slipp ham inn! Åpne opp for frelsesbudskapet! La han få skape velvære og «sunnhet» i din sjel.

La døra di ikke bare stå litt på gløtt for Den Himmelske Gaven. Åpne helt opp da vell!!! Forkast den «dårlige maten».

Hørte jeg en sløv, mumling fra deg om at du også i år vil la Godheten «snø ned på trappa di». Hørte jeg døra di slamre seg igjen i bortvisning og vantro. Velger du også i år «søtsirupen». Dumt gjort!!

Slik stenger du julens innhold ute og mister himmelsk føde.. Det gode budskapet om frelseren Jesus er himmelsk godlukt til oss, er «molter» fra himmelen. Ta til deg av godsakene. Gavene er til deg! De kommer fra Jesus

God Jul fra Værøygutten
Magne prest